

Arbeidsdepartementet
Postboks 8019

0030 OSLO

08. februar 2013

Vår ref. 340997/v1

Deres ref. 12/4229

Høringssvar

Forslag til endringer i arbeidsmiljøloven – tiltak mot ufrivillig deltid

NITO – Norges Ingeniør og Teknologorganisasjon er med om lag 72 000 medlemmer landets største fagorganisasjon for teknologer og ingeniører. Blant NITOs yrkesaktive medlemmer er kvinneandelen i underkant av 31 %, mens rundt 25 % av NITOs studentmedlemmer er kvinner. NITO organiserer omkring 5400 yrkesaktive bioingeniører, som hovedsakelig arbeider i helseforetak, hvor bruken av deltidsstillinger er svært utbredt.

NITO ser positivt på at regjeringen nå foreslår tiltak for å redusere omfanget av ufrivillig og uønsket deltid. For ansatte som ønsker redusert arbeidstid, vil deltidsstillinger kunne bidra til å sikre den ønskede fleksibiliteten. For mange ansatte er det imidlertid ikke ønskelig å arbeide i deltidsstilling. NITO ønsker derfor velkommen tiltak som kan bidra til at disse ansatte gis mulighet for å utvide sine stillinger til heltidsstillinger.

Redusert bruk av deltidsstillinger har en klar kjønnsdimensjon, ettersom kvinner er overrepresentert blant dem som arbeider ufrivillig deltid. Gjennom å redusere bruken av ufrivillig deltid, vil de ansatte også få muligheten til bedre å planlegge egen arbeidstid, og dessuten få en mer stabil og sikker inntekt og pensjon. Tiltak mot ufrivillig deltid vil også kunne bidra til å hindre arbeidsgiveres spekulasjon i bruk av deltidsstillinger for å få turnusplaner til å gå opp.

Drøftingsplikt ved bruk av deltidsstillinger

NITO støtter forslaget om at det innføres en bestemmelse om drøftingsplikt vedrørende bruk av deltidsstillinger i virksomhetene, etter mønster av hva som er innført for midlertidige ansettelser og innleie av arbeidskraft.

Vi legger til grunn at så lenge arbeidsgiver plikter å drøfte bruken av deltidsstillinger «minst» en gang i året, må dette gi de tillitsvalgte rett til å kreve hyppigere drøftinger, f.eks. i de situasjoner departementet peker på i sitt høringsbrev.

NITO ønsker at det i loven skal oppstilles et krav om at arbeidsgiver forut for drøftingene skal fremlegge en detaljert oversikt over bruken av heltids- og deltidsstillinger i virksomheten. Oversikten bør inneholde den enkeltes navn, stillingsbetegnelse, formell stillingsprosent samt reell stillingsprosent (all arbeidet tid medregnet). En slik oversikt vil være avgjørende for å kunne gjennomføre reelle drøftinger.

Når det gjelder det nærmere innholdet av drøftingene foreslår ikke NITO krav til disse, utover forutsetningen om at drøftingene skal være reelle.

Rett til utvidet stilling

NITO anser at de tiltak som foreslås for å gi deltidsansatte rett til utvidet stilling, er en oppfyllelse av intensjonen med eksisterende lovgivning.

En utstrakt bruk av deltidsansettelser vil kunne benyttes som et forsøk på omgåelse av forbudet mot midlertidige ansettelser.

Det forhold at fortrinnsretten etter loven forutsetter at det finnes en ledig stilling, reduserer også effekten av bestemmelsen. Når fortrinnsretten er begrenset til disse tilfellene, åpner det også for bevisste tilpasninger for å omgå formålet med bestemmelsen.

NITO foreslår at retten til økt stillingsprosent skal inntre når merarbeidet har vart i mer enn 9 måneder. Vi anser at det er en tilstrekkelig periode for at virksomhetene skal kunne gjennomføre ferieavvikling eller ta unna enkelttopper i arbeidet. Den økte stillingsprosenten bør baseres på gjennomsnittet av den arbeidede mertiden i perioden.

Vi ønsker ikke at det oppstilles et minimumskrav til hvor stor prosentvis utvidelse av stillingen som kan kreves, og er enige i departementets begrunnelse for forslaget.

NITO støtter forslaget om at utvidelse av stillingen er avhengig av at den ansatte selv fremmer krav om økt stillingsprosent.

Twister om utvidelse av stillingsprosenten bør avgjøres av Tvisteløsningsnemnda, slik det gjøres for deltidsansattes fortrinnsrett etter § 14-3 fjerde ledd. Selv om realiteten i tvisten ikke kan bringes inn for domstolen før den har vært prøvd for nemnda, kan dette likevel ikke avskjære muligheten for å kreve midlertidig avgjørelse ved domstolene, f.eks. mot å tilsette andre i den aktuelle stillingen.

Vi er enige i at domstolen må kunne avsi dom for tilsetning i den utvidede stillingen, men mener at unntaksadgangen bør begrenses til de tilfeller hvor slik tilsetning vil være «åpenbart urimelig.»

Fortrinnsrett til utvidet stilling

Deltidsansatte har i dag fortrinnsrett til «utvidet stilling» som den ansatte er kvalifisert for. Loven kan forstås slik at den deltidsansatte har krav på økt stillingsprosent i enhver større stilling (som man er kvalifisert for) eller at vedkommende har krav på økt stillingsprosent i den stillingen man har.

Med henvisning til uttalelser fra komiteen inntatt i Innst. O. nr 100 (2004-2006) kap. 17.2. har Tvisteløsningsnemnda i flere avgjørelser lagt til grunn at bestemmelsen må forstås slik at «fortrinnsretten gjelder stillinger som har om lag de samme arbeidsoppgavene som den deltidsansatte utfører.»

NITO mener at dette er en for snever fortolkning av loven, og ønsker at det i lovteksten presiseres at fortrinnsretten gjelder enhver stilling den deltidsansatte er kvalifisert for.

NITO er enig i at det opprettholdes et kvalifikasjonskrav i bestemmelsen.

Når det gjelder unntaket ved «vesentlig ulempe» fremgår det av lovforarbeidene at dette er ment å være en «sikkerhetsventil.» Tvisteløsningsnemnda har i flere avgjørelser konkludert med at generelle problemer med turnusplanlegging / helgebemannings ikke er tilstrekkelig for å konstatere at det foreligger en ulempe som er vesentlig. NITO anser at denne forståelse av loven er korrekt og avgjørende for å oppnå siktemålet med bestemmelsen.

NITO støtter forslaget om at arbeidsgiver må informere deltidsansatte direkte om ledige stillinger i virksomheten. Vi støtter også forslaget om at arbeidsgiver må gjennomføre en samtale med den deltidsansatte som gjør gjeldende krav om fortrinnsrett etter denne bestemmelsen.

Med vennlig hilsen

Trond Markussen
President

Steinar Sørli
Generalsekretær

Saksbehandler:

Advokat Henry Tengelsen, henry.tengelsen@nito.no, tlf: 22053580